שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא ז.

מסורת הש"ס

א) [כתובות נח:]. ב) שם יח., ג) כ"ק קמ: סנ. ע. קדושין נב., ד) נזיר נח:. ה) לקמן מ., ו) [לקמן קו.]. ז) כ"ב קב., ח) [בלי וכן איתא בהרי"ף והרא"ש יכרש"י שאבל האלפסי איתא שלך היה ופרעתיו לך]. ט) כ"ב קב. ודף קנד. מחיצות יט. שבת עח: [לקמן עב:]. י) [דף ו:]. כ) [כלים פכ"ז מי"ב]. ל) [ע"כ]. מ) [ל"ל כדפרש"י]. נ) [ועי' כתוס' ס"ס ד: ד"ה ופרה ופ"ע היעב תוס' יח. ד"ה שהיו]. ס) ר"מ מ"ז.

תורה אור השלם

1 וְכָל מַעֲשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֵּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיהוָה:

ויקרא כז לב

2 וואת לְמִנְיַם בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיֵּם כָּל דָּבָר שְׁלָף אִישׁ נַעֲלוֹ וְתָן לְרֵעֵהוּ וואת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל:

רות ד ז

גליון הש"ס

גמ' בבמותא מקרקעי. קשה לי הא עיקר המילוק בין מטלטלי למקרקעי דמטלטלין נגזלין יקח ליה כרשותיה דגזלן מקרי אינו כרשותו דהנגזל אבל קרקע אינה נגזלת ולא קם כרשותיה דגזלן. ת"ל במטלטלין ונזל כלא קנין ולא קם כרשותיה דהנגזל ואינו מיב נאמריומא ובלאיומא בכ"ק עט ע"ל במתני' הוי מקרקע דמנחי כרשותיה דהנגזל. וא"כ הכא במטלטלי דהנגזלה מה דאמר בידי הוא ולילא קנין יכול להקדישו וע"ש: שם הרם בריתות בענין. עיין מתוכות ל ע"ב תוס' ד"ה ואי וע"ע: רש"י ר"ה דבבאן וכו' דברי בענין. עיין לקמן מז ע"ח ובתוס' ד"ה לאמוקי:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה מתוי נראה כו. נ"ב ותרמב"ם לא כתב כן אלא ע"י גלגול אבל רא"ש הוכיח כדברי תוס' ע"ש:

מוסף רש"י

עשרה ספק פטרי חמור. כגון שהיה לו עשר חמורות וילדי טלן זכר ונקבה. מפריש עליהן עשרה שיין. לאפוקעי לאיסוריהו, ומעשרן. לשין בשאר בהמות חולין, והן שלו. והמעשר קרב שלמים והיא אוכלו כדין שאר מעשר בהמה (בכורות יא.). גם בידה ומשיחה בידו. שאמנו לה והלא המשיחה עדיין בידי, מוט שהמנו קשור בו, ליפיל כלעיז (ניסין עח.). יחקיים השטר בחותמיו. ונוכה ליה מלוה גולה וכמפרשינן בעמא לקמן (רשב"ם ב"ב קע.).

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פי"ב מהל' כטורים הלכה כג סמג עשין קמו:

מב ב מיי' פ"ז מהל' ערכין הל' כד סמג עשין קלב טוש"ע מ"מ סי' שנד סעיף ו ומוש"ע י"ד סי' רנח סעיף ז:

מג ג מיי' שם הל' כג סמג שם טוש"ע י"ד סי' [רכ מגפס כתן ומכ"ק ש"ד דף כ.]

מד ד ה ו מיי' פ"ט מהל' טוען ונטען הל' ט סמג עשין לה טוש"ע מ"מ סי' קלח סעיף ג:

מה ז מיי' פ"ה מהלכות ממכרה הל' ז סמג עשין מב טוש"ע מ"מ סי' קלה סעיף ד:

מו ח מיי' פ"ה מהלכות גירושין הל' טז סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלח סעיף ב:

מז ט י מיי' פ"ט מהל' טוען ונטען הל' י סמג עשין לה טוש"ע מ"מ סי' קלח סעיף ג:

מח כ מיי' פי"ל מהל' מלוה ולוה הל' יד סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סי' סה סעיף טו:

מט ל מיי' שם [והל' ה] וסמג שם טוש"ע מ"מ סי' פב סעיף ח:

לעזי רש"י

ברניי"ש [פירניי"ש]. הוטין תלויים בבד (שבעיים).

רבינו חננאל

ראשון ראשון נפטר. ובהדיא בבכורות פרק אחרון אמר רבא מנין הראוי פוטר. מאי הוי עלה דמסותא ת"ש מהא דאמר רב [נחמן] כל ממון שאינו יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש. הא יכול להוציאו אע"פ שלא הוציאו קדוש. ומקשי עלה והאמר ר' יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעלי' שניהן אינן יכולין להקדישו זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו. וקי"ל דלא מקשינן לא ממשנה ולא ממריתא ולא ממימרא אלא אם היא הלכה. ועוד לא דאהוה להא דר' יוחנן אלא פירקו על דבריו ואמר מי סברת מסותא מטלטלא היא וקשיא עליה הא דר' יוחנן לא כי קאמר רב [נחמן] כל ממון שאינו יכול להוציאו בדיינין וכו' האי ממון קרקע הוא וכיוצא בו האי מסותא מקרקעא הוא דקי"ל קרקע אינה נגזלת ולעולם ברשותיה דמרא קיימא הלכך אם יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קיימא ושפיר קא מקרישי. האי דקתני שנים אדוקין בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה ובשבועה אוקימנא בשאדוקין בטלית עצמו ומתני' דקתני חולקין בטלית שני חצאין ונוטל כל אחד חציה בשאדוקין

ולא עשירי ספק. אין להקשות מיעטרין קרא למעוטי ספיקא [ב]כדפריך במסכת חולין (דף כב: ד"ה מיעטרין):

מפריש עליהן עשרה שיין. מימה דבפ"ק דבכורות (דף יח.[ג]) ופס) אמרי' דשם אחד פוטר כמה פטרי חמורים ומה לריך עשרה שיים ומו מאי קא משמע לן מתני' היא הספיקות נכנסים לדיר להמעשר ומו כיון דאמר מעשרן מה לריך להשמיענו דהן שלו פשיטא כיון דמעשרן דהן שלו דאילו היו של כהן לא היה מעשרן דהוו להו כלקוח דתנן (שם דף נה:) הלקוח והיתן לו במתנה פטור ואי קמ"ל דאע"ג דמעשרן עדיין הם שלו פשיטא דמעשר בהמה של בעלים הוא:

מחוי ר' אבהו והשאר בשבועה.

[א] גרלאה דלא גרסי' והשאר דלפ כמה שידו מגעת ישבע כיון דתקנה השבועה שלא יהא אדם הולך ומוקף מטעם זה ישבע אף כמה שהוא תופס ומכל מקום שפיר מוכח בסמוך דבקנין מאי דתפיס כמאן דספיק דמי כיון דהכא לאחר שבועה נוטל כל מה שהוא תופס אפילו יותר מממלה והשבועה היא בשביל הטענה ומפני התקנה:

אם יכול [ד]לנתקו. גרלאה דאם היתה ידה פתוחה בשעת שנתן נטו לידה ונשארה המשיחה בידו וקפלה ידה כמוחק שאם מושך המשיחה לא יוכל להניאו אלא שאינה מגורשת שהרי כשנתן בידה קודם שקפלה ידה היה יכול להניאו אלא והקפילה לא עשה הוא אלא היא והוה כטלי גיטך מעל גבי קרקע דאינה מגורשת דלא קרינן ביה ונתן בידה והכא דקאמר אם אינו יכול להניאו אלא דמגורשת כגון שהיתה ידה קפולה והוא תמך בידה כל כך כמוחק שאם ימשוך המשיחה לא יציא הגט אלא ור"ת [ה](נמי) פירש אם הגט כבר כל כך שאם רוצה למשוך הגט אינו תנתק המשיחה מגורשת ומיירי בידה פתוחה ולא קפלה ולא עשתה שום דבר:

מאי

אלא מאי אית לך למימר [ו]עשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק הכא נמי עשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק א"ל רב אחא מדפתי לרבינא מאי ספיקות אילימא ספק בכורות [ז]יהיה קדש אמר רחמנא ולא שכבר קדוש אלא ספק פדיון פטר חמור וכדרב נחמן [ח]דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [ט]ישראל שיש לו עשרה ספק פטרי חמור בתוך ביתו מפריש עליהן עשרה שיין ומעשרן והן שלו מאי הוי עלה דמסותא ת"ש דא"ר חייא בר אבין הוה עובדא בי רב חסדא ורב חסדא בי רב הונא ופשטה מהא דאמר רב נחמן כל ממון שאין יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש הא יכול להוציאו בדיינין הקדישו קדוש אע"ג דלא אפקיה [י]והאמר ר' יוחנן [כ]גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולין להקדישו זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו מי סברת במסותא מטלטלין עסקינן [ל]במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קיימא תני רב תחליפא בר מערבא קמיה דר' אבהו [מ]שנים אדוקים בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה מחוי ליה רבי אבהו [נ]ובשבועה אלא מתניתין דקתני דפלגי בהדדי ולא קתני זה נוטל עד מקום שידו מגעת היכי משכחת לה אמר רב פפא [ס]דתפיסי בכרכשתא אמר רב משרשיא ש"מ [ע]האי סודרא כיון דתפים ביה שלש על שלש קרינן ביה [פ]ונתן לרעהו דכמאן דפסיק דמי וקני ומאי שנא מדרב חסדא [צ]דאמר רב חסדא [ק]נט בידה ומשיחה בידו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת ואם לאו מגורשת [ר]התם בריתות בעינן ליכא הכא נתינה בעינן והא איכא אמר רבא [ש]אם היתה טלית מוזהבת חולקין פשיטא לא צריכא דקאי דהבא בי מצעי הא נמי פשיטא לא צריכא דמיקרב לגבי דחד מהו דתימא [ת]דא"ל פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי: ת"ר [א]שנים אדוקין בשטר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולוה אמר [ב]שלך הוא ופרעתיו לך יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי רשב"ג אומר יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית ר' יוסי אומר הרי הוא בחזקתו אמר מר יתקיים השטר בחותמיו וגבי ליה מלוה כוליה ולית ליה מתני' שנים אוחזין כו' אמר רבא אמר רב נחמן [ג]במקוים דברי הכל יחלוקו כי פליגי בשאינו מקוים רבי סבר [ד]מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ואי מקיים ליה פליג ואי לא מקיים ליה לא פליג מאי טעמא חספא בעלמא הוא מאן קא משוי ליה להאי שטרא לוה הא קאמר דפריע ורבי שמעון בן גמליאל סבר מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ואע"ג דלא מקיים ליה יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית מאי

ולא עשירי ספק. אין להקשות מיעטרין קרא למעוטי ספיקא [ב]כדפריך במסכת חולין (דף כב: ד"ה מיעטרין):

מפריש עליהן עשרה שיין. מימה דבפ"ק דבכורות (דף יח.[ג]) ופס) אמרי' דשם אחד פוטר כמה פטרי חמורים ומה לריך עשרה שיים ומו מאי קא משמע לן מתני' היא הספיקות נכנסים לדיר להמעשר ומו כיון דאמר מעשרן מה לריך להשמיענו דהן שלו דאילו היו של כהן לא היה מעשרן דהוו להו כלקוח דתנן (שם דף נה:) הלקוח והיתן לו במתנה פטור ואי קמ"ל דאע"ג דמעשרן עדיין הם שלו פשיטא דמעשר בהמה של בעלים הוא:

מחוי ר' אבהו והשאר בשבועה.

[א] גרלאה דלא גרסי' והשאר דלפ כמה שידו מגעת ישבע כיון דתקנה השבועה שלא יהא אדם הולך ומוקף מטעם זה ישבע אף כמה שהוא תופס ומכל מקום שפיר מוכח בסמוך דבקנין מאי דתפיס כמאן דספיק דמי כיון דהכא לאחר שבועה נוטל כל מה שהוא תופס אפילו יותר מממלה והשבועה היא בשביל הטענה ומפני התקנה:

אם יכול [ד]לנתקו. גרלאה דאם היתה ידה פתוחה בשעת שנתן נטו לידה ונשארה המשיחה בידו וקפלה ידה כמוחק שאם מושך המשיחה לא יוכל להניאו אלא שאינה מגורשת שהרי כשנתן בידה קודם שקפלה ידה היה יכול להניאו אלא והקפילה לא עשה הוא אלא היא והוה כטלי גיטך מעל גבי קרקע דאינה מגורשת דלא קרינן ביה ונתן בידה והכא דקאמר אם אינו יכול להניאו אלא דמגורשת כגון שהיתה ידה קפולה והוא תמך בידה כל כך כמוחק שאם ימשוך המשיחה לא יציא הגט אלא ור"ת [ה](נמי) פירש אם הגט כבר כל כך שאם רוצה למשוך הגט אינו תנתק המשיחה מגורשת ומיירי בידה פתוחה ולא קפלה ולא עשתה שום דבר:

מאי

אלא מאי אית לך למימר [ו]עשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק הכא נמי עשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק א"ל רב אחא מדפתי לרבינא מאי ספיקות אילימא ספק בכורות [ז]יהיה קדש אמר רחמנא ולא שכבר קדוש אלא ספק פדיון פטר חמור וכדרב נחמן [ח]דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [ט]ישראל שיש לו עשרה ספק פטרי חמור בתוך ביתו מפריש עליהן עשרה שיין ומעשרן והן שלו מאי הוי עלה דמסותא ת"ש דא"ר חייא בר אבין הוה עובדא בי רב חסדא ורב חסדא בי רב הונא ופשטה מהא דאמר רב נחמן כל ממון שאין יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש הא יכול להוציאו בדיינין הקדישו קדוש אע"ג דלא אפקיה [י]והאמר ר' יוחנן [כ]גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולין להקדישו זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו מי סברת במסותא מטלטלין עסקינן [ל]במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קיימא תני רב תחליפא בר מערבא קמיה דר' אבהו [מ]שנים אדוקים בטלית זה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשוה מחוי ליה רבי אבהו [נ]ובשבועה אלא מתניתין דקתני דפלגי בהדדי ולא קתני זה נוטל עד מקום שידו מגעת היכי משכחת לה אמר רב פפא [ס]דתפיסי בכרכשתא אמר רב משרשיא ש"מ [ע]האי סודרא כיון דתפים ביה שלש על שלש קרינן ביה [פ]ונתן לרעהו דכמאן דפסיק דמי וקני ומאי שנא מדרב חסדא [צ]דאמר רב חסדא [ק]נט בידה ומשיחה בידו אם יכול לנתקו ולהביאו אצלו אינה מגורשת ואם לאו מגורשת [ר]התם בריתות בעינן ליכא הכא נתינה בעינן והא איכא אמר רבא [ש]אם היתה טלית מוזהבת חולקין פשיטא לא צריכא דקאי דהבא בי מצעי הא נמי פשיטא לא צריכא דמיקרב לגבי דחד מהו דתימא [ת]דא"ל פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי: ת"ר [א]שנים אדוקין בשטר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולוה אמר [ב]שלך הוא ופרעתיו לך יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי רשב"ג אומר יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית ר' יוסי אומר הרי הוא בחזקתו אמר מר יתקיים השטר בחותמיו וגבי ליה מלוה כוליה ולית ליה מתני' שנים אוחזין כו' אמר רבא אמר רב נחמן [ג]במקוים דברי הכל יחלוקו כי פליגי בשאינו מקוים רבי סבר [ד]מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו ואי מקיים ליה פליג ואי לא מקיים ליה לא פליג מאי טעמא חספא בעלמא הוא מאן קא משוי ליה להאי שטרא לוה הא קאמר דפריע ורבי שמעון בן גמליאל סבר מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ואע"ג דלא מקיים ליה יחלוקו נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית מאי

מאי

בגימין שבקצותיה והן הנקראים כרכשתא. ופשוטה היא. דייק רב (אשי) [משרשיא] מינה מדקתני זה נוטל עד מקום שידו מגעת ש"מ דהאי סודרא כיון דתפיס ביה ג' אצבעות על ג' אצבעות הרי הוא קנין לתופסן ואע"ג דלא פסיק כמאן דפסיק דמי ולא אמרי' עד דמשיך ליה כוליה לא קני ליה אלא אע"ג דלא משיך ליה לכוליה קני לההוא דתפס וכן הלכה. אמר רבא אם היתה טלית מוזהבת והזהב קרוב לגבי חד ברחבה של טלית ואם יחלקוה לרחבה לשני חצאין יבא הזהב בחלקו של אחד יכול האחד לומר זה שבינינו לאורכה נחלקה כדי שיהא בטלית ובזהב והדרין עמו: ת"ר שנים אדוקין בשטר כו' אסיק בשטר מקוים דברי הכל יחלוקו. ושאינו מקוים ומלוה אמר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולוה אמר שלך היה ופרעתיך ונתתי לך [וממני נפל] אם נתקיים בחותמיו יחלוקו דברי ר' דרבי קסבר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו וקי"ל כרבי. רשב"ג אומר אע"פ שאין יכול

ולית ליה מתני' שנים אוחזין כו'. יחלוקו, ובכא נמי יגבה מלי חוב המתוב בשטר ולא יחבר (שם). במקוים. בהנפק, דברי הכל יחלוקו. מלי עלמא לא פליגי דפליגי בין שיהם כדין משנתינו דשנים אוחזין (שם). ואי מקיים ליה פליג. כלומר אם ים ממש בדברי יענבה ממנו מלי חוב שבשטר ואתן פלגא יפסיד בשביל הפיסת הלוה שאחיב עמו בשטר (שם). מודה בשטר שבחבו. לוה שהיה בשטר שבחבו ומל פיו נחתמו העדים, אין צריך לקיימו. אין המלוה צריך לקיימו בעדים החתומים בו, שאין הלוה בוא נאמן לומר לומר פרעתיו. ולא אמרינן בהאי דפה שאחר הוא דפה שהחיר, דמכיון שאחר בשר היה הרי חוזק השטר, וכי אחר פרעתיו לא מהיגן, שהרי כיה המלוה הוא (כתובות יט.); מאחר שהלוה מודה שטר חוב שהוציא עליו שטר אמת הוא, אין המלוה צריך לומר אחר העדים החתומים כי ולהעיד על חתימתן ולקיימו (דקמן עב.) לכיון דמודה שכתבו ולוה בו הרי הוא כאילו קיימוהו חתומיו ונוכה כל זמן שמוליאו (שבת עח.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com